

Nhập môn chính sách Công

Ghi chú cuối kỳ

Vậy là chúng ta đã trải qua nửa chặng đường đầu tiên của học kỳ mùa thu. Gọi là mùa thu nhưng Sài Gòn chỉ tặng chúng ta quá nhiều mưa. Bởi vì cùng với sự náo nức với một khởi đầu mới, với tất cả chúng ta dù đến từ đâu, đây là học kỳ khó khăn nhất.

Chúng ta đã nói với nhau về các giá trị và mục tiêu, việc gì là đúng phải làm, và những quan điểm thế nào là đúng, thế nào là tốt. Chúng ta cũng đã tranh luận với nhau về những vấn đề gần gũi nhất trong cuộc sống, sửa cho con, tình yêu thương cho cha mẹ, những nỗi sợ hãi lây lan, lòng trung thực và những bài học về công lý.

Chúng ta cũng đã nói với nhau về những khó khăn trong việc thực thi chính sách. Có những khó khăn dễ giải quyết, ví dụ như kiến thức và hiểu biết có thể được bổ sung và mài giũa thông qua học tập và trao đổi. Nhưng có những khó khăn khó giải quyết hơn, bởi vì hành trình từ những tranh luận về quan điểm tới giai đoạn thay đổi nhận thức và hành vi của bất cứ ai còn rất nhiều trở ngại.

Chúng ta đã chạy nhanh qua những khái niệm cơ bản của kinh tế học mà các bạn sẽ có dịp dốc sức cày cuốc trong hai năm tới đây. Nguyên tắc thị trường trong kinh tế vi mô, hành vi người tiêu dùng, động cơ của doanh nghiệp, các thất bại thị trường, và cơ sở của sự can thiệp chính phủ. Chính sách tiền tệ và tài khóa trong kinh tế vĩ mô, phản ứng của nền kinh tế với những rủi ro và bất trắc tương lai, và những động lực thúc đẩy tăng trưởng.

Chúng ta dành phần lớn thời gian cho những vấn đề chính sách của Việt Nam, tham chiếu với những người bạn phương xa, như vấn đề hiến máu nhân đạo ở Mỹ, vấn đề về giáo dục ở Ấn Độ và Kenya, hay lựa chọn giữa ngã ba đường của Trung Quốc. Chúng ta đã cố gắng tìm về từng vùng miền của đất nước, từ những con bão miền trung, cho tới những công trình cảng biển phía nam tổ quốc.

Chúng ta cũng đã thử nghiệm bằng cách sống ngay trong một số chính sách mà chúng ta tranh luận. *Policy Journal* là diễn đàn chính sách với sự tham gia nhiều hơn của “người dân.” Dự án phim tư liệu *Inside Vietnam* là cơ hội để chúng ta đặt bút xuống, gập sách lại, và tập cách tư duy không bằng câu chữ mà bằng hình ảnh, âm thanh, và cảm xúc. Chúng ta tranh luận để hướng tới mục tiêu cuối cùng là chia sẻ tinh thần hăng say đóng góp vì những chính sách thích hợp hơn. Chúng ta viết và viết đi viết lại, để điều chỉnh tầm nhìn, và xây dựng một sự sắc sảo hơn trong lý lẽ. Cuộc sống là quá trình văn – tư – tu: học từ sách vở, học bằng sự chiêm nghiệm và suy tư, nhưng quan trọng hơn cả là học bằng rèn luyện, là thử nghiệm, là phục vụ và cống hiến.

Chúng ta đã khởi đầu học kỳ mùa thu với William Fulbright. Hãy cùng khép lại học kỳ này với William Fulbright, và cùng suy tư lại những gì chúng ta đã bắt đầu, về một mục tiêu chung phía trước,

“Bất kể hoàn cảnh hiện thời như thế nào, bất kể nhu cầu của chính phủ và ngành đối với các trường đại học là gì, và bất kể phần thưởng cho việc đáp ứng những nhu cầu này là gì – mục tiêu cao nhất của giáo dục trên đại học là đem lại kiến thức với tầm nhìn đa chiều, để làm giàu cuộc sống của mỗi cá nhân, uơm dưỡng những bộ óc tự do và ham hiểu biết, đẩy xa nỗ lực mang lẽ phải, công lý, và nhân văn vào mối quan hệ giữa con người và giữa các quốc gia. Bởi vì việc nghiên cứu về chính trị hướng trực tiếp vào các mục đích này, trường đại học chính là nơi mà các học giả phân tích các chính sách công hiện hữu, với mục tiêu xác định xem chính sách giúp đẩy nhanh hay làm chậm lại việc đạt được các mục tiêu nhân sinh cơ bản, và liệu ta nên thay đổi chính sách như thế nào. Chỉ khi trường đại học là nơi mà các ý tưởng được đánh giá vượt lên cao hơn sự ứng dụng thực tế, nơi người ta quan tâm nhiều hơn vào việc đóng góp vào kho tàng tri thức nhân loại hơn là giúp một cơ quan chính phủ giải quyết một vấn đề thực tiễn nào đó, thì trường đại học mới đáp ứng được trách nhiệm học thuật đối với sinh viên và trách nhiệm yêu nước đối với quốc gia.”

(William J. Fulbright, “Sự kiêu ngạo của quyền lực,” 1966)

Nửa học kỳ hay hai năm học sẽ trôi qua như một cơn mưa. Hy vọng rằng môn học này đã kết thúc với nhiều câu hỏi hơn là câu trả lời. Thường thì các câu hỏi đều giống nhau – có tốt không, có đúng không, tốt cho ai, đúng với ai, điều gì là nên làm, và làm như thế nào. Nhưng câu trả lời thì luôn luôn khác nhau. Hy vọng rằng chúng ta học được cách lắng nghe. Nghe để hiểu, dù đó là những điều khó nghe, khó hiểu, hay khó chấp nhận nhất. Bởi vì điều tuyệt vời nhất là được đi cùng nhau trên cùng một chiếc thuyền, tiến lên phía trước, và nhìn lên trời cao với vô số vì sao. Bạn cho rằng có ai đó làm ra các vì sao, còn tôi lại cho rằng các ngôi sao tự nhiên mà có.

“It’s lovely to live on a raft. We had the sky, up there, all sparkled with stars, and we used to lay on our backs and look at them, and discussed whether they was made or only just happened - Jim, he allowed they was made, but I allowed they happened... [I]t would have been a miserable business to have any unfriendliness on a raft; for what you want, above all things on a raft, is for everybody to be satisfied and feel right and kind toward the other.”

(Mark Twain, “Những cuộc phiêu lưu của Huckleberry Finn,” 1884)

Một lần nữa, chào mừng các bạn đến với Chương trình Kinh tế Fulbright, và chúc các bạn một con đường phía trước tràn đầy hy vọng để phục vụ và cống hiến.